

אני לוקח נשימה עמוקה ונזכר בהתכווצות של יום חמישי בצהריים, נוכח הפושים המבשרים שבנה של צאלה ז"ל, רביד חיים לא שרד את הפציעה ונפטר, בגיל שבועיים בלבד.
נראה לי שהלב של כולנו נחמץ ונמחץ עם היוודע הדבר, ועם הלוייה, והתמונות.
ושומע שלשום בבוקר את חירות נמרודי, על תלאות הלב, ומוראות הנפש ועל הכן והלא והאולי. והלב איתה.
ואני לוקח נשימה נוספת. ומבקש להביא דברים של תקווה.

נשות ואנשי הרוח
בשבועות אנו נוהגים לקרוא את מגילת רות.
תמיד אהבתי אותה, על החסד והאהבה והחן שבה.
סצנות קולנועיות גדולות מהחיים.
הנדודים לארץ לא נודעת. ויהי דעב בארץ וילך איש [...], הוא ואשתו ושני בָּנָיו.
הגידור והברית. אֶל־אֲשֶׁר תִּלְכִּי אֵלָיוּ וּבְאֲשֶׁר תִּלְיְנִי אֵלָיוּ עֲמַךְ עָמִי וְאַל־הִיָּר אֱלֹהֵי: אֲשֶׁר תִּמְוֹתֵי אֲמוֹת וְשֵׁם אֶקְבֶּר.
השיבה הביתה, כל כך אחרת ממי שהיית כשיצאת. אָנֹכִי מִלֵּאָה הִלְכֵתִי וְרִיקָם הִשִּׁיבֵנִי ה'!
ואפילו ניגוב החומוס בעיצומו של יום עבודה בשדה- וְאֶכְלֶת מִן־הַלֶּחֶם וְטִבַּלְתִּי פִתְיוֹ בַּחֲמֶץ.
ויש עוד רבים.

אבל אף פעם לא קלטתי עד כמה זו מגילת התקווה.
ועד כמה היא נחוצה לנו כעת.

המילה תקווה מופיעה כ-20 פעמים בספר הספרים, בהטיות שונות. משלים, נבואות, דימויים, שירת הקינה העצמית של איוב, ואפילו פעמיים כשם פרטי.
רק במקום אחד בתנ"ך משתמשים במילה הזו בשפת בני אדם, כחלק מסיפור, בלשון דיבור, בגובה החיים: נעמי שמתארת בציניות את התקווה הקלושה והמופרכת בעיניה שאולי, רק אולי, היא עדיין יכולה ללדת. להקים חיים, ללכד סביבה את כלותיה. ההבהוב הזעיר הזה של תקווה, בתוך מציאות של זרות, מוות ואובדן, ההבהוב הזהיר הזה- מצליח להישאר דלוק לכל אורך המגילה.
זו מגילה שהיתה אמורה להסתיים בצמצום איטי של החיים. במציאות שככל שהיא קשה היינו אמורים למצוא בה יותר התבדלות, יותר ניכור, יותר הפניית עורף.
ובמקום כל זה יש כאן אנשים שמצליחים לראות מעבר לדימויים, מעבר לחוק היבש, מעבר לגובה המינימלי של המצווה.
הייתי מרחיב כאן, אבל אני רק אקלקל. אם לא תכננתם לקרוא- תעשו לעצמכם טובה. זה רק ארבעה פרקים קצרים, והסרט פחות מוצלח. רוצו לקרוא.

מגילת התקווה

איגרת קצין החינוך והנוער הראשי

"אין עם אֲשֶׁר יְסוֹג מַחְפִּירוֹת חַיִּיו"

שתי מחשבות עלינו ועל המגילה הזו.

אחת, היא שמגילה שנפתחת במוות ונמשכת באיזכור מיואש של תקוות שוא שלנעמי יהיה ילד-מסתיימת ב"לִדְּבָן לְנַעֲמִי", ובדומינו-ראלי של לידות עד קצה הפסוק האחרון. וזו הזדמנות לברך על כל הלידות שהתברכנו בהן בחיל, ובכל אלה שעוד בדרך. רק בשבועיים האחרונים שרית, נעמה ומיכל שבו מחופשת לידה, וקרן שיר און ילדה בת בשעה טובה, ולדין נולדה בת בכורה, וגל נוסף ומבורך עוד לפנינו 🙌. ואני חושב שיש בזה ברכה גדולה, ומרגשת מאוד.

המחשבה השניה, היא על התפקיד שלנו כאנשי חינוך. נעמי, במובנים רבים, היא אשת חינוך ראשונה במעלה. עובדת סוציאלית, מחנכת, מנטורית, מה שתדצו. אבל גם בועז שמחנך את נעריו, ורות שמחנכת במעשיה ובערכיה, ואחרים. וצריך לומר כאן משהו על הקשר בין חינוך לבין תקווה.

אנחנו מרבים לעסוק בתקווה בשנה וחצי האחרונות. ובצדק בעיניי. ואני מבקש להזכיר לנו שתקווה איננה רק עניין של "מצב רוח". היא ביטוי מזוקק למצבה של הרוח ממש: רוח האדם, ורוח היחידה, ורוח הצבא ורוח האומה. תקווה היא עניין של בחירה, של מוסר. היא קשורה באופן עמוק לא רק ליכולת "לשרוד" או "לתפקד", אלא גם ליכולת לעשות את הדבר הנכון לאורך זמן.

הרב זקס מצוטט עד לעייפה (ואני שותף לאחריות על חלק מהעייפות הזו...) ביחס להבחנה שלו בין תקווה לאופטימיות. אבל משום מה אנחנו לרוב מביאים רק חלק מהציטוט. רק את העניין ההוא שאומר שתקווה היא יותר מאשר המחשבה שיהיה בסדר וכו... וכדאי לחזור לציטוט המלא, המעמיד נבוחה את הקשר בין מוסר לבין תקווה, ובתווך משרטט את התפקיד כולנו:

"ההבדל בין תקווה לטרגדיה אינו נמצא בעובדות, אלא בפרשנות ובציפיות. ובכל זאת, הבדל זה הוא הבדל מוסרי. המקווה שואף לשפר: המפוקח משלים עם המציאות. ואלו הן נבואות המגשימות את עצמם. מוסריות של תקווה נשענת על אמונה שאפשר לשנות את העולם לטובה. [...] תקווה ואופטימיזם אינם זהים. אופטימיזם הוא האמונה שהעולם משתנה לטובה: תקווה היא האמונה שיחד נוכל לשנות את העולם לטובה. אופטימיזם היא תכונה פסיבית, ואילו התקווה אקטיבית. אפשר להיות אופטימיסט בלי להיות אמיץ, אבל כדי לקוות צריך אומץ רב." (מתוך הספר "לרפא עולם שבור"). והוא מסיים וחותרם: "התנ"ך אינו ספר אופטימי, אולם הוא משיאה של ספרות התקווה". ואם זה כך, מגילת רות היא כנראה שיא השיאים.

שנעודר תקווה. שנעשה טוב. שנמשיך לא להשלים עם המציאות. שנביא במעשינו את הימים. חג שמח, סמואל

איגרת קצין החינוך והנוער הראשי

"אין עם אֲשֶׁר יִסּוֹג מִחִפְּדוֹת חַיִּיו"

